

УДК 378.1:37(043.5)

DOI 10.31654/2663-4902-2024-PP-1-127-135

Фу Хун

аспірантка кафедри педагогіки,
початкової освіти, психології та менеджменту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
huayuedongfang_fh@163.com
orcid.org/0000-0002-8911-7226

ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ДИСКУРСИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МЕНЕДЖЕРІВ У СФЕРІ ОСВІТИ»

Стаття присвячена аналізу підходів до поняття дискурсивної компетентності майбутніх менеджерів у сфері освіти.

Автор переконує, що керівник закладу освіти повинен ефективно обмінюватись інформацією, ідеями, думками, цінностями, володіти технологіями комунікативного лідерства у процесі виконання управлінських та педагогічних функцій на усіх рівнях (з користувачами освітніх послуг, підлеглими та керівництвом) задля організації власної діяльності та діяльності інших, управління діяльністю різних підрозділів освітнього закладу.

Здійснено аналіз поняття дискурсивної компетенції через кілька вимірів, а саме дискурсивна компетентність – провідний чинник, що інтегрує в систему суб'єктні особистісні характеристики управління, який має здійснювати ефективну комунікацію в колективі, який він очолює, та з представниками керуючих органів місцевого самоврядування, органів Міністерства освіти.

Установлено, що дискурсивна компетентність майбутніх менеджерів передбачає їхню здатність ефективно комунікувати та використовувати мовлення для досягнення своїх цілей у професійному середовищі з урахуванням типу дискурсу. Ця компетентність включає в себе вміння аналізувати та розуміти різні типи текстів, використовувати аргументацію та переконливість у комунікації, адаптувати своє мовлення до різних ситуацій та комунікантів, а також вміння ефективно спілкуватися під час групових обговорень у сфері освіти.

Автор стверджує, що феномен «дискурсивна компетентність» потрібно розглядати у співвідношенні з такими категоріями як «комунікативна компетентність», «дискурс».

Запропоновано визначення дискурсивної компетентності керівника закладу освіти як складової комунікативної компетентності, що передбачає його здатність до добору лінгвістичних засобів залежно від типу висловлювання й побудови, розуміння цілісних, логічно зв'язних різностильових функціональних висловлювань в управлінській діяльності.

Проведений аналіз робіт науковців дав змогу констатувати, що єдиної думки щодо визначення поняття «дискурсивна компетентність» не існує. Констатовано, що різноманітність підходів до осмислення сутності досліджуваного феномена свідчить про його багатогранність та суперечливість.

Ключові слова: дискурсивна компетентність, майбутні менеджери у сфері освіти, дискурс, компетентність.

Постановка проблеми. Особливої актуальності в наш час набуває проблема підготовки майбутніх менеджерів у сфері освіти до продуктивної взаємодії. Важливість дослідження поняття «дискурсивна компетентність» майбутніх менеджерів у сфері освіти пояснюємо тим, що сьогодні значно підвищується необхідність наявності у них умінь встановлювати продуктивну комунікативну взаємодію, публічно виступати

перед аудиторією, встановлювати різноманітні контакти з суб'єктами освітнього процесу. Менеджер повинен ефективно організовувати працю підлеглих, координувати, налагоджувати їх комунікацію, уміти делегувати їм повноваження, надавати право висловити й обстоювати власну думку, при цьому зберігаючи функцію контролю за собою. Дискурсивна компетентність допомагає менеджерам ефективно комунікувати зі співробітниками, батьками та іншими зацікавленими сторонами.

У Стандарті вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент галузі знань для магістерського рівня (2018) зазначено на важливості підготовки фахівців, які здатні до продуктивної міжособистісної взаємодії з іншими професійними групами; здатних до мотивації персоналу у напрямі розвитку структурного підрозділу чи підприємства, який він очолює; які уміють попереджувати конфлікти у колективі під час управлінської діяльності [9].

Керівник закладу, який володіє дискурсивною компетентністю, здатний ефективно представляти своїй аудиторії нові ідеї, пояснювати стратегічні цілі і завдання, а також мотивувати і надихати своїх колег на досягнення успіху. Крім того, такий керівник може ефективно використовувати комунікаційні інструменти, такі як презентації, бізнес-плани та звіти, для досягнення організаційних цілей.

Крім того, дискурсивна компетентність допомагає керівникам здійснювати ефективний зовнішній зв'язок з батьками учнів, представниками громадськості, місцевими органами та іншими зацікавленими сторонами. Керівник загальноосвітнього закладу, наприклад, зможе ефективно представити свій заклад на дні відкритих дверей, батьківських зборах або громадських заходах, розповісти про досягнення та плани навчального закладу, а також відповідати на запитання і збирати фідбек від громадськості.

Таким чином, дискурсивна компетентність є необхідною для керівників закладів освіти, оскільки вона допомагає створювати ефективну комунікацію, розв'язувати проблеми та досягати стратегічних цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему комунікативної компетентності майбутніх менеджерів у процесі професійної підготовки аналізували вчені О. Брюховецька [2], Г. Бороздіна, Ю. Жуков, М. Дороніна, М. Каган, В. Казміренко, В. Черевко [13], Н. Хрящева, І. Чеботарьова [12] та ін.

Аналіз останніх досліджень дав змогу констатувати, що професійну компетентність досліджували С. Гончаренко, В. Журавльов, І. Зязюн, В. Коваль та ін.; засади міжкультурної дискурсивної компетентності майбутніх спеціалістів у різних сферах вивчали Н. Бершадська [1], А. Бондар, Є. Хачатрян [10]. Проблема формування дискурсивної компетентності учителів присвятили свої доробки зарубіжні й вітчизняні науковці Г. Браун [14], І. Брюс [15], О. Осова [8], Н. Оскіна [21] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вивчення праць науковців дало змогу виявити низку суперечностей, зокрема: між об'єктивною потребою суспільства у кваліфікованих управлінцях, здатних очолювати колектив закладу освіти та комунікувати з суб'єктами освітнього процесу, та недостатнім рівнем сформованості їхньої дискурсивної компетентності; між необхідністю підготовки майбутніх менеджерів освіти у закладах вищої освіти та недостатньою розробкою науково обґрунтованої педагогічної системи формування у них дискурсивної компетентності (далі – ДК). Для розв'язання вказаних протиріч доцільно здійснити дефінітивний аналіз поняття дискурсивної компетентності керівників закладів освіти, що є недостатньо розробленою проблемою.

Формулювання цілей статті. Мета статті – проаналізувати підходи учених до тлумачення сутності й структури поняття дискурсивної компетентності майбутнього менеджера у сфері освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку Н. Бершадської, сучасний випускник вишу повинен бути не тільки освіченим, здатним до аналізу і вирішення складних проблемних ситуацій, а й повинен проявляти увагу до власної мовної та

комунікативної культури, яка є обов'язковим компонентом його професійного та особистісного становлення [1, с. 2].

Дискурсивна компетентність (далі – ДК) є важливою сполучною ланкою між мовою як системою знаків і символів (мовною компетентністю) і успішною комунікацією (комунікативною компетентністю) [1; 6].

Як і значна кількість науковців (Є. Хачатрян [10], Н. Оскіна [21]), ми вважаємо, що в межах комунікативної компетентності можна виокремити особливий вид компетентності, який є дискурсивною компетентністю.

Дискурсивна компетентність – одна з важливих фахових компетентностей, якими мають володіти майбутні менеджери у сфері освіти.

Вивчення праць учених Н. Бершадської [1], Є. Хачатрян [10], Д. Ципіної [11] дало змогу дійти висновку: дискурсивна компетентність – провідний фактор, який інтегрує у систему суб'єктні особистісні характеристики управлінця, який повинен здійснювати ефективну комунікацію у колективі, який він очолює, під час реалізації педагогічних та управлінських функцій з керівництвом вищого рівня, користувачами освітніх послуг, підлеглими задля управління діяльністю різних підрозділів освітнього закладу та організації власної діяльності й діяльності інших.

Вчені вважають, що феномен «дискурсивна компетентність» потрібно розглядати у співвідношенні з такими категоріями як «компетентність», «комунікативна компетентність», «дискурс» [10].

Розглядаючи феномен «дискурсивної компетентності», ми маємо помістити його в ширший контекст «комунікативної компетентності» та розглянути його взаємозв'язок з іншими вимірами, щоб отримати більш повне розуміння.

Відносини між дискурсом і комунікативною компетентністю нерозривно пов'язані. Дискурс, як основна одиниця комунікації, – це засіб, за допомогою якого ми висловлюємо себе, передаємо інформацію та взаємодіємо з іншими людьми. За допомогою дискурсу ми можемо ділитися знаннями, обмінюватися ідеями, висловлювати емоції та встановлювати зв'язки з іншими людьми.

Є. Хачатрян розглядає дискурс і комунікацію як поняття тісно пов'язані між собою. Комунікація – це смисловий і ідеально-змістовий аспект соціальної взаємодії. Дії, які свідомо орієнтовані на їх смислові сприйняття, називають комунікативними [10].

У контексті нашого дослідження важливим є визначення сутності поняття «дискурс».

Аналіз праць зарубіжних вчених уможливив висновок: поняття «дискурс» вони тлумачать неоднозначно. Репрезентуємо кілька підходів до розуміння цього феномену:

1. М. Фуко розглядає дискурс як систему правил, норм та способів вираження, які формують наше розуміння світу та взаємодію з ним. Він підкреслює, що дискурс є владним інструментом, який визначає, які ідеї, погляди та знання стають прийнятними в суспільстві [18].

2. Ж. Лакан розуміє дискурс як систему мовних символів та знаків, які використовують для створення сенсу та організації нашого сприйняття світу. Він підкреслює, що дискурс впливає на нашу ідентичність та спосіб сприйняття реальності [19].

3. М. Фейрклот трактує дискурс як соціальний конструкт, який формується через взаємодію між людьми та соціальними структурами. Він підкреслює, що дискурс відображає та впливає на соціальні нерівності та владні відносини [17].

4. На думку Н. Фейрклофа, дискурс є способом організації знання та спілкування. Учений підкреслює, що дискурс визначає, які ідеї та погляди стають прийнятними в конкретному контексті та сприяє формуванню соціальних норм та цінностей [20].

О. Осова стверджує, що задля формування дискурсивної компетентності здобувачам ЗВО потрібно опанувати дискурс як функціональне явище, сукупність знань, умінь, які передбачають побудову і розуміння дискурсу, уміння зв'язного і послідовного викладу власних думок в комунікативних ситуаціях, здатність

використання певної стратегії для інтерпретації й конструювання тексту, добору типу дискурсу згідно з комунікативною метою і конкретною ситуацією спілкування з урахуванням статусу мовця [8, с. 93].

Є. Хачатрян [10, с.9] вважає, що в межах комунікативної компетентності можна виокремити особливий вид компетентності, який є дискурсивною компетентністю. Ми також розглядаємо дискурсивну компетентність менеджера в сфері освіти як складову комунікативної компетентності. Доцільним є визначити співвідношення дефініцій «дискурсивна компетентність» та «комунікативна компетентність».

Проаналізуємо підходи вчених до поняття «комунікативна компетентність».

В. Костенко вважає комунікативну компетентність складним і багатоаспектним поняттям, визначаючи її як систему, що виконує функцію збалансування існуючих мовних форм, що передбачають опертя на мовленнєву особливість комуніканта з урахуванням певних соціальних функцій [5].

Ю. Зубок та В. Чупров тлумачать комунікативну компетентність соціальним феноменом, який конструється в процесі міжособистісного і групового спілкування. Вона являє собою результат інтерсуб'єктивних взаємодій, що конструється в процесі пізнання реальності та вибудовування уявлень про неї і відображає соціальну реальність індивіда, що постійно змінюється [4].

А. Болотова, Ю. Жуков, Л. Петровська тлумачать комунікативну компетентність інтегрованою якістю, яка виражається у здатності особистості до планування й здійснення ефективних комунікативних дій з застосуванням власних внутрішніх і зовнішніх ресурсів; здатністю до встановлення й підтримки необхідних контактів з іншими, комплексом знань, умінь, навичок, які характеризуються ефективним спілкуванням; умінням зміни глибини й кола спілкування, розуміння партнерів зі спілкування [12, с. 139].

На наш погляд, комунікативна компетентність – це здатність людини ефективно спілкуватися та взаємодіяти з іншими людьми за допомогою вербальних і невербальних засобів. Вона включає в себе кілька вимірів, таких як дискурсивна компетентність, ситуативна адаптивність і невербальна експресія.

О. Брюховецька розуміє комунікативну компетентність керівника закладу освіти сукупністю комунікативних знань і вмінь в керівництві освітнім процесом та колективом педагогічних працівників, поінформованістю щодо сутності комунікативної діяльності менеджера [2, с. 157].

В. Черевко пропонує власну дефініцію комунікативної компетентності менеджера, яку тлумачить інтегральною якістю його особистості, у якій поєднано загальну культуру спілкування та її особливі вияви в управлінській професійній діяльності [13, с. 11].

На думку І. Чеботарьової, комунікативна компетентність керівника закладу освіти є його здатністю до успішної комунікативної професійно-соціальної взаємодії з громадськістю, керівництвом, підлеглими, користувачами освітніх послуг у процесі виконання управлінських функцій [12, с. 2].

Комунікативна компетентність, з іншого боку, означає здатність керівників закладів освіти ефективно спілкуватися та встановлювати зв'язок з різними зацікавленими сторонами, включаючи учнів, батьків, вчителів та інших працівників. Це включає не тільки вміння передавати інформацію, але і слухати, розуміти та адаптуватися до потреб співрозмовника.

Водночас слід звернути увагу на вплив інших чинників на дискурсивну компетентність, щоб точніше оцінити та розвинути комунікативну компетентність особистості.

Необхідно проаналізувати підходи вчених до поняття «дискурсивна компетентність».

Аналітичний огляд визначень дискурсивної компетентності, запропонованих різними дослідниками, доводить, що для формування вказаного феномена, який є

важливою складовою комунікативної компетентності, необхідно володіти дискурсом як функціональним явищем, сукупністю знань, умінь, пов'язаних із побудовою і розумінням дискурсу, зв'язно і послідовно викладати свої думки в ситуаціях усного / писемного спілкування, здатністю використовувати певну стратегію для конструювання та інтерпретації тексту, обирати тип дискурсу відповідно до комунікативної мети і конкретної ситуації спілкування з урахуванням статусу того, хто говорить / пише [21].

На думку Н. Оскіної, дискурсивна компетентність – одна зі складових комунікативної, яка виявляється у здатності будувати цілісні, зв'язні та логічні висловлювання (дискурси) різних функціональних стилів (наукового, офіційно-ділового, публіцистичного, художнього та розмовного) в усній та письмовій формі згідно з ситуацією спілкування і певними комунікативними завданнями [21, с. 127].

ДК, на переконання Г. Браун, є особистісною здатністю до сполучення речень в уривки дискурсу і структурування смислового цілого з певних висловів [14, с. 143].

На думку Н. Горобченко, дискурсивна компетентність сприяє формуванню найвищого мотиваційно-прагматичного рівня володіння мовою. У такій якості рівень дискурсивної компетентності є відображенням особливостей мовної особистості [3].

Дискурсивна компетентність керівників закладів освіти, на наш погляд, як складова комунікативної компетентності, означає знання різних типів дискурсів та їх організації з урахуванням параметрів спілкування; володіння уміннями зв'язного і послідовного викладу власних думок в комунікативних ситуаціях, їх здатність ефективного добору різних типів дискурсів; здатність застосування доцільних стратегій для інтерпретації й конструювання текстів промов відповідно до особливостей аудиторії у процесі реалізації педагогічних та управлінських функцій під час взаємодії з учасниками освітнього процесу та вищим керівництвом.

Розглядаючи дискурсивну компетентність в контексті комунікативної, ми можемо більш повно зрозуміти та оцінити рівень комунікативної компетентності людини. Водночас ми можемо відзначити вплив інших чинників на дискурсивну компетентність, таких як ситуативна адаптивність, тобто вибір доцільних типів дискурсу та засобів для вираження думок в різних ситуаціях.

Дискурсивну компетентність можна розглядати як здатність людини набувати, розуміти та застосовувати лінгвістичні знання і навички для здійснення осмисленого спілкування та обміну. Водночас дискурсивна компетентність тісно пов'язана з комунікативною компетентністю, оскільки мова є одним з основних інструментів, що використовуються людьми для спілкування. Комунікативна компетентність охоплює здатність людини висловлювати, слухати, розуміти й адаптуватися у взаємодії, спілкуванні та взаємодії. У цьому контексті дискурсивна компетентність може розглядатися як здатність людини використовувати мову для ефективного самовираження, розуміння інших людей та участі в змістовному діалозі та взаємодії в комунікативному процесі.

Крім того, дискурсивну компетентність можна розглядати з лінгвістичної та соціокультурної точок зору. З точки зору лінгвістики, дискурсивна компетентність містить у собі знання та навички в галузі структури, граматики, лексики та прагматики мови. Н. Бершадська дискурсивну компетентність пов'язує зі здатністю мовної особистості до побудови, сприйняття, інтерпретування цілісних монологічних, діалогічних усних дискурсів з урахуванням комунікативного наміру під час ділового спілкування, зважаючи на особливості семантико-прагматичної та граматичної організації та поєднання лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників [1, с. 6].

Із соціокультурного погляду на дискурсивну компетентність також впливають культурні контексти, соціальні норми та цінності, включно з розумінням мовних конвенцій, невербальних виразів і контекстів різних суспільств, а також чутливість до стилів дискурсу, ввічливості та дискурсивної влади.

Д. Ципіна дискурсивну компетентність менеджера пов'язує з компетентним управлінням міжособистісною мовленнєвою діяльністю [11, с. 114].

Отже, з огляду на вищезазначене, можна констатувати, що дискурсивна компетентність, на відміну від комунікативної компетентності, яка виражається у здатності до вирішення професійних завдань за допомогою комунікації (за І. Чеботарьовою), є цілісною здатністю до породження та сприймання різнотипних текстів з метою досягнення комунікативного наміру суб'єкта мовлення згідно з комунікативною ситуацією [12, с. 8].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Таким чином, розглядаючи феномен «дискурсивна компетентність менеджера освіти», ми можемо включити його до категорій «компетентність», «комунікативна компетентність» та «дискурс» для комплексного осмислення. Така комплексна перспектива може допомогти нам зрозуміти складну, багатовимірну природу дискурсивної компетентності та врахувати роль лінгвістичних знань і навичок, комунікативних і культурних чинників у формуванні та розвитку дискурсивної компетентності керівників.

На нашу думку, запропонований аналіз ДК менеджерів у сфері освіти не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми, оскільки подальшої розробки вимагає створення моделі процесу формування досліджуваного феномена.

Література

1. Бершадська Н. С. Методика формування англomовної усної дискурсивної компетентності у студентів мовних спеціальностей: автореф. дис... канд. пед. наук. спец.: 13.00.02. Одеса, 2011. 24 с.
2. Брюховецька О. В. Психологічні умови підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів до управління спілкуванням. *Вісник післядипломної освіти: зб. наукових праць*. 2007. Вип. 4. С. 156–164.
3. Горобченко Н. Особливості формування дискурсивної компетентності школярів в умовах змішаного навчання. *Режисюра уроку*. 2021. №5. С. 94–97.
4. Зубок Ю. А., Чупров В. І. Соціальна реальність, що змінюється, у кризовому суспільстві. *Економічні та соціальні зміни: факти, тенденції, прогноз*. 2017. Т. 10. №1. С. 41–57.
5. Костенко В. Г. Дискурсивна основа навчання іноземних мов та її роль у формуванні комунікативної компетенції. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Досвід. Пошуки*. 2008. № 14. С. 117–123.
6. Кучерява О. А. Формування дискурсивної компетенції студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів: автореф. дис... канд. пед. наук. спец.: 13..00.02. Одеса, 2008. 24 с.
7. Марголін А. Загальна характеристика дискурсивної компетентності як педагогічної проблеми. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2022. Випуск 51. С. 39–44.
8. Осова О. О. Інноваційні технології формування дискурсивної компетенції майбутніх учителів-філологів. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 14. С. 92–96.
9. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент». URL: <https://mon.gov.ua/media/vishcha-osvita> (дата звернення: 30.09.2023).
10. Хачатрян Є. Л. Формування міжкультурної дискурсивної компетентності майбутніх фахівців з економіки в процесі вивчення гуманітарних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук. спец.: 13.00.04. Кропивницький, 2020. 24 с.
11. Ципіна Д. С. Формування дискурсивної компетентності майбутніх менеджерів: лінгвістичний аспект. *Наукові праці ДонНТУ. Серія: «Педагогіка, психологія і соціологія»*. 2017. № 1 (20). С. 112–117.
12. Чеботарьова І. О. Формування комунікативної компетентності майбутніх керівників закладів освіти в умовах магістратури: дис... канд.. пед. наук. спец.: 13.00.04. Харків, 2018. 243 с.
13. Черевко В. П. Формування комунікативної компетентності майбутнього менеджера у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. псих. наук. спец.: 19.00.07. Київ, 2001. 23 с.
14. Brown H. D. *Principles of Language Learning and Teaching*. Eglewood Cliffs: Prentice Hall Regents, 1987. 467 p.

15. Bruce, I. Opportunities to develop discourse competence in writing: An analysis of New Zealand English Curriculum documents. *New Zealand Journal of Educational Studies*. 2006. 41 (2). P. 205–222.
16. Critical approach in social research: fairclough's critical discourse analysis. *The Online Journal of Communication and Media*. 2017. Volume 3. Issue 4. C. 5–9.
17. Fairclough N. *Critical Discourse Analysis*. New York and London: Longman Group Limited, 1995. 266 c.
18. Foucault M. *Discourse Theory: Definition*. URL: <https://www.studysmarter.co.uk> (дата звернення: 25.01.2024).
19. *Lacanian Theory of Discourse. Subject, Structure, and Society*. Edited by Mark Bracher, Marshall W. Alcorn, Jr., Ronald J. Corthell, and Françoise Massardier-Kenney. New York and London: New York University Press, 1994. 230 c.
20. Norman Fairclough: *Theory & Discourse*. StudySmarter UK. URL: <https://www.studysmarter.co.uk> (дата звернення: 25.01.2024).
21. Oskina, N. & Stryga, E. & Avramenko, B. & Piven, V. & Verhun, L. Development of foreign language discourse competence of students in university education. *Laplace em Revista (International)*. 2021. № 7. P. 125–134.

References

1. Bershadka, N.S. (2011). *Metodyka formuvannia anhlomovnoi usnoi dyskursyvnoi kompetentnosti u studentiv movnykh spetsialnestei [Methodology of formation of English oral discursive competence in students of language majors]. Extended abstract of candidate's thesis*. Odessa [in Ukrainian].
2. Briukhovetska, O.V. (2007). *Psykhologichni umovy pidhotovky kerivnykiv zahalnoosvitnykh navchalnykh zakladiv do upravlinnia spilkuvanniam [Psychological Conditions for Preparing Heads of Secondary Schools for Communication Management]. Visnyk pislidyplomnoi osvity – Bulletin of postgraduate education*. Issue 4. P. 156–164 [in Ukrainian].
3. Horobchenko, N. (2021). *Osoblyvosti formuvannia dyskursyvnoi kompetentnosti shkolariv v umovakh zmishanoho navchannia [Peculiarities of Formation of Students' Discourse Competence in Blended Learning]. Rezhysura uroku – Direction of the lesson*. No 5. P. 94–97 [in Ukrainian].
4. Zubok, Yu.A. & Chuprov, V.I. (2017). *Sotsialna realnist, shcho zminiuetsia, u kryzovomu suspilstvi [The changing social reality in a society in crisis]. Ekonomichni ta sotsialni zminy: fakty, tendentsii, prohnos – Economic and social changes: facts, trends, forecast*. Vol. 10. No 1. P. 41–57 [in Ukrainian].
5. Kostenko, V.H. (2008). *Dyskursyvna osnova navchannia inozemnykh mov ta yii rol u formuvanni komunikativnoi kompetentsii [The discursive basis of foreign language teaching and its role in the development of communicative competence]. Vykładannia mov u vyshchyykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviazky. Dosvid. Poshuky – Language teaching in higher education institutions at the modern stage. Interdisciplinary connections. Experience. Search*. No 14. P. 117–123 [in Ukrainian].
6. Kucheriava, O.A. (2008). *Formuvannia dyskursyvnoi kompetentsii studentiv filologichnykh fakultetiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv [Formation of discursive competence of students of philological faculties of higher educational institutions]. Extended abstract of candidate's thesis*. Odessa [in Ukrainian].
7. Marholin, A. (2022). *Zahalna kharakterystyka dyskursyvnoi kompetentnosti yak pedahohichnoi problemy [General Characterization of Discourse Competence as a Pedagogical Problem]. Naukovi zapysky kafedry pedahohiky – Scientific notes of the department of pedagogy*. Issue 51. P. 39–44 [in Ukrainian].
8. Osova, O.O. (2019). *Innovatsiini tekhnolohii formuvannia dyskursyvnoi kompetentsii maibutnykh uchyteliv-filolohiv [Innovative technologies of forming the discursive competence of future philology teachers]. Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*. Issue 14. P. 92–96 [in Ukrainian].
9. (2023). *Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 073 «Menedzhment» [Standard of higher education in the specialty 073 "Management"]*. URL: <https://mon.gov.ua/media/vishcha-osvita> [in Ukrainian].

10. Khachatryan, Ye.L. (2020). Formuvannia mizhkulturnoi dyskursyvnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z ekonomiky v protsesi vyvchennia humanitarnykh dystsyplin [Formation of intercultural discursive competence of future specialists in economics in the process of studying humanitarian disciplines]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kropyvnytskyi [in Ukrainian].
11. Tsykina, D.S. (2017). Formuvannia dyskursyvnoi kompetentnosti maibutnikh menedzheriv: linhvistychnyi aspekt [Formation of discourse competence of future managers: linguistic aspect]. *Naukovi pratsi DonNTU – Scientific works of DonNTU*. No 1 (20). P. 112–117 [in Ukrainian].
12. Chebotarova, I.O. (2018). Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh kerivnykiv zakladiv osvity v umovakh mahistratury [Formation of communicative competence of future managers of educational institutions in the conditions of the master's degree]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
13. Cherevko, V.P. (2001). Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnoho menedzhera u protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of communicative competence of the future manager in the process of professional training]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
14. Brown, H.D. (1987). *Principles of Language Learning and Teaching*. Englewood Cliffs: Prentice Hall Regents [in English].
15. Bruce, I. (2006). Opportunities to develop discourse competence in writing: An analysis of New Zealand English Curriculum documents. *New Zealand Journal of Educational Studies*. 41(2). P. 205–222 [in English].
16. Critical approach in social research: fairclough's critical discourse analysis. *The Online Journal of Communication and Media*. Volume 3. Issue 4. P. 5–9 [in English].
17. Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis*. New York and London: Longman Group Limited. [in English].
18. Foucault, M. Discourse Theory: Definition from 25 January 2024. URL: <https://www.studysmarter.co.uk> [in English].
19. *Lacanian Theory of Discourse. Subject, Structure, and Society*. Edited by Mark Bracher, Marshall W. Alcorn, Jr., Ronald J. Corthell, and Franoise Massardier-Kenney. New York and London: New York University Press [in English].
20. Norman Fairclough: Theory & Discourse. StudySmarter UK. from 25 January 2024. URL: <https://www.studysmarter.co.uk> [in English].
21. Oskina, N. & Stryga, E. & Avramenko, B. & Piven, V. & Verhun, L. (2021). Development of foreign language discourse competence of students in university education. *Laplace em Revista (International)*. No 7. P. 125–134 [in English].

Fu Hong

graduate student of the Department of Pedagogy,
of primary education, psychology and management
Mykola Gogol Nizhyn State University
huayuedongfang_fh@163.com
orcid.org/0000-0002-8911-7226

DEFINITIVE ANALYSIS OF THE CONCEPT "DISCURSE COMPETENCE OF MANAGERS IN THE FIELD OF EDUCATION"

The subject of the author's research is the study of scientists' approaches to determining the essence of the definitions "discursive competence", "discursive competence of managers in the field of education". The expediency of the formation of discursive competence in the process of professional training of future specialists in the field of management with the aim of forming their ability to communicate in the conditions of future managerial and pedagogical activities, to master the potential of discourse, to present

normative and accessible texts for different audiences – users of educational services, subordinates and of senior management, solving communicative tasks with the help of linguistic means.

An attempt was made to establish the relationship between the concepts of "communicative competence", "discursive competence" and "discourse".

An analytical review of the interpretations of the concept of "discursive competence" proposed by various researchers proved that the phenomenon is multifaceted and complex, which scholars understand ambiguously.

It was established that in order to form discursive competence, future managers in the field of education need to master discourse as a functional phenomenon, a set of knowledge, skills that involve the construction and understanding of discourse, the ability to coherently and consistently express one's own thoughts in communicative situations, the ability to use a certain strategy for interpretation and the construction of the text of speeches according to the characteristics of the audience, the selection of the type of discourse according to the communicative purpose and the specific situation of communication, taking into account the status of the speaker.

It is proved that discursive competence, in contrast to communicative competence, which is expressed in the ability to solve professional tasks with the help of communication (according to I. Chebotaryova), is a holistic ability to generate and perceive various types of texts in order to achieve the communicative intention of the subject of speech according to the communicative the situation

The author offers a definition of the concept of discursive competence of future managers as a component of communicative competence by knowledge of different types of discourses and their organization, taking into account communication parameters; possessing the skills of a coherent and consistent presentation of one's own thoughts in communicative situations, the skills of selecting different types of discourses; the ability to apply appropriate strategies for interpreting and constructing speech texts in accordance with the characteristics of the audience in the process of implementing pedagogical and managerial functions during interaction with participants in the educational process and senior management.

The development of future managers in the field of education of discursive competence is necessary in the context of the importance of managing dialogues in their future managerial activities during meetings, speeches, organizing professional discourse, which will contribute to improving the quality of the work of the institutions and units that they will lead.

Key words: discursive competence, future managers in the field of education, discourse, competence.